

หลักสูตรการศึกษาต่อเนื่อง
ชื่อหลักสูตรการสานหมวกจากเส้นไหม จำนวน ๙ ชั่วโมง
ด้านความคิดสร้างสรรค์

ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอบัวเขต

ความเป็นมา

ส่งเสริมสนับสนุนเป็นการฝึกทักษะอาชีพตามแนวทางศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน เพื่อพัฒนาอาชีพให้ประชาชนมีรายได้มีงานทำ เป็นการพัฒนาด้านอาชีพ การจัดอบรมการฝึกอาชีพตามความเหมาะสม และความต้องการของประชาชนในท้องถิ่น

หลักการของหลักสูตร

การทอเสื่อกก เป็นภูมิปัญญาของชาวบ้าน อำเภอบัวเขต จังหวัดสุรินทร์ ที่มีการสืบทอดต่อกันมาจากบรรพบุรุษหลายรุ่น ตั้งแต่อดีตจวบจนปัจจุบัน เนื่องจากตำบลสะเดา แห่งนี้ มีพื้นที่ มีต้นไผ่ขึ้นอยู่บริเวณริมน้ำจำนวนมาก ชาวบ้านจึงมีการนำต้นกกมาใช้ในการสานเป็นเสื่อไผ่ เพื่อใช้ในครัวเรือนและมอบเป็นมรดกให้ลูกหลานเวลาที่แต่งงานออกเรือนใหม่ ได้นำไปใช้ ทำให้วัฒนธรรมการทอเสื่อกกยังคงอยู่กับชุมชนมาเรื่อยๆ ในช่วงหลังมีการพัฒนารูปแบบ และวิธีการสาน มาเป็นการทอเสื่อกกเพิ่มมาด้วยและแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ที่หลากหลาย ทั้ง เสื่อ หมวก กระเป๋า ตะกร้า ที่รองนั่ง ที่รองแก้วและผลิตภัณฑ์ อื่นๆ อีกหลายชนิด ทำให้ต้นกกและต้นไผ่ เป็นพืชเศรษฐกิจของชาวอำเภอบัวเขต ชาวบ้านมีปลูกไว้แทบทุกหลังคาเรือน เพราะเป็นพืชที่ช่วยสร้างอาชีพและรายได้ของชาวบ้านที่สำคัญคือเป็นพืชที่ปลูกและขยายพันธุ์ได้ง่าย

ดังนั้น กศน.อำเภอบัวเขต จึงจัดโครงการพัฒนาอาชีพหลักสูตรระยะสั้น (กลุ่มสนใจไม่เกิน ๓๐ ชั่วโมง) ขึ้นเพื่อตอบสนองนโยบายและจุดเน้นการดำเนินงานส่งเสริมและสนับสนุนงานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ให้มีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผล พร้อมทั้งมีประโยชน์ต่อการประกอบอาชีพและการลดรายจ่ายเพิ่มรายได้ของประชาชนในพื้นที่ อำเภอบัวเขต จังหวัดสุรินทร์

จุดมุ่งหมาย

๑. เพื่อให้ผู้เข้าอบรมเข้าใจและเห็นคุณค่าของต้นไผ่ นำมาแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ได้
๒. เพิ่มทักษะงานฝีมือในการสานหมวก เพื่อการเรียนรู้และใช้เป็นอาชีพเสริมต่อไป
๔. เพื่อให้ผู้เข้าอบรมรู้จักใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ ใช้จินตนาการและความคิดในทางที่สร้างสรรค์
๕. เป็นการอนุรักษ์และสืบทอดภูมิปัญญาท้องถิ่น การสานหมวกจากต้นไผ่ให้คงอยู่ต่อไป และประชาชนทั่วไปที่ไม่มีอาชีพ หรือประชาชนที่มีอาชีพอยู่แล้ว แต่ต้องการพัฒนาอาชีพเดิมให้ดีขึ้น

โครงสร้างของหลักสูตร

ที่	เรื่อง	จุดประสงค์การเรียนรู้	เนื้อหา	การจัดกระบวนการเรียนรู้	จำนวนชั่วโมง	
					ทฤษฎี	ปฏิบัติ
๑	๑.ช่องทางการประกอบอาชีพ	๑.๑ ความสำคัญของการประกอบอาชีพ ๑.๒ ความเป็นไปได้ในการประกอบอาชีพ ๑.๓ บอกและหาแหล่งเรียนรู้ ๑.๔ บอกทิศทางการประกอบอาชีพการทำหมวก	๑.๑ ความสำคัญของการประกอบอาชีพ ๑.๒ ความเป็นไปได้ในการประกอบอาชีพ ๑.๓ แหล่งเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับการประกอบอาชีพการทำหมวก ๑.๔ ทิศทางการประกอบอาชีพการทำหมวก	วิทยากรให้ความรู้เบื้องต้นหลักการทำหมวก	๑	-
๒.	๒.ทักษะการประกอบอาชีพ	๑. ขั้นตอนเตรียมการ ในการหมวก ๒. อุปกรณ์	๒.๑ ขั้นตอนเตรียมการ ในการหมวก ๒.๒ อุปกรณ์ ๑) ตันกกตากแห้ง ๒) สี (ตามต้องการ) ๓) เข็ม ๔) เข็มถักเบอร์ ๕ ๕) ชั้นน้ำพลาสติก ๖.) มีดคัตเตอร์ ๗) แปรงปิดฝุ่น ๘) เศษผ้า ๙) กรรไกร (ใช้ตัดแต่งตันทันกสำหรับแกนและตัดตอกสำหรับสานหมวก) ๑๐) กรรไกรตัดเล็บ (ใช้ตัดตอกที่รอยต่อของหมวกช่องแคบ ๆ) ๑) ลูกมะพร้าวแห้ง (ทำแบบ) ๑๒) แลคเกอร์ (เคลือบหมวก)	วิธีทำ ขั้นตอนและการปฏิบัติงาน ๑. คัดเลือกตันกกที่สมบูรณ์ อายุ ๔ – ๕ เดือน ๒. ตัดตันกกที่คัดเลือกแล้วนำไปตากแดด ให้แห้ง ประมาณ ๕ – ๗ วัน ๓. เตรียมแบบพิมพ์ส่วนหัวหมวก โดยคัดเลือกจากลูกมะพร้าวแห้ง ขนาดพอเหมาะสมกับขนาดของหมวกที่ต้องการ ๔. ฉีดยึดแต่งลูกมะพร้าวให้ได้รูปทรงของส่วนหัวหมวก ด้วยใบมีดที่คม (ซึ่งต้องอาศัยความชำนาญพอสมควร) ๕. นำตันกกมาฉีกโดยใช้เข็มแต่งให้ได้ขนาดเท่ากัน แล้วนำไปแช่น้ำให้อ่อนก่อนที่จะสาน ๖. เริ่มลายสานหมวกโดยใช้ตันกกเป็นแกนหลัก จำนวน ๔ ตัน (เริ่มต้นสานส่วนหัวของหมวก) แล้วสานขึ้นเป็นรูปวงกลม โดยใช้ลายสานไขว้ไปไขว้มา และเสริมหลักเข้าไปเรื่อย ๆ จนได้แผ่นกลาง		๖

			<p>๑๓) ธิบปีน ซ่อ ดอกรไม้ (สำหรับตบแต่ง หมวก)</p>	<p>ส่วนบนหมวกเป็นวงกลม (รัศมี ประมาณ ๔ นิ้ว) ๗. นำส่วนบนของหมวกที่ได้ไปวางกับ แบบพิมพ์ แล้วใช้หมุดดอกรยึดติดกับ แบบพิมพ์ เพื่อที่จะสาน ส่วนหัวหมวกตามลายที่ต้องการ ซึ่งมี หลากหลายแบบ โดยใช้ลายสานไขว้ ไปไขว้มา และเสริมหลักเข้าไป เรื่อย ๆ จนได้ขนาดความลึกของ หมวกตามต้องการ จึงถอดออกจาก แบบพิมพ์ ๘. การสานปีกหมวก หลังจากถอด ออกจากแบบพิมพ์แล้ว ทำการสาน ต่อไปจนได้ความกว้างของ ปีกหมวกตามต้องการ ๙. ทำการเก็บริมหมวกให้ สวยงาม คงทน ไม่หลุดง่าย หมายเหตุ ถ้าต้องการลวดลายและสี ของหมวก ก็นำต้นกกไปย้อมสี สาน ในส่วนที่ต้องการ</p>		
๓.	๓.การ บริหาร จัดการใน อาชีพ	<p>-สามารถวิเคราะห์ ความต้องการของ ตลาดได้ -สามารถคิดคำนวณ ต้นทุน ผลกำไร/ ขาดทุนได้ -สามารถวางแผนการ จัดการเกี่ยวกับ ผลผลิตได้ -สามารถวิเคราะห์ และ บอกวิธีแก้ปัญหา ความเสี่ยงในการ ประกอบอาชีพได้ -บอกวิธีการป้องกัน ปัญหาที่เกิดจากความ เสี่ยง</p>	<p>๓.๑ การบริหารจัดการใน การประกอบอาชีพการทำ หมวก ๓.๑.๑ สามารถบริหาร จัดการในการประกอบ อาชีพการหมวก ๓.๑.๒ การจัดการ เกี่ยวกับการควบคุม คุณภาพการทำหมวก ๓.๑.๓ การคิดคำนวณ ต้นทุนการหมวก</p>	<p>๑. ศึกษาข้อมูลการตลาด และ วิเคราะห์ความต้องการของตลาดใน ชุมชน ประเทศและโลก จากสื่อต่างๆ ทั้งเอกสาร สื่อบุคคล สื่อ อิเล็กทรอนิกส์ต่าง ๆ และแหล่งเรียนรู้ ๒. แบ่งกลุ่มศึกษาวิเคราะห์และระดม ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยความเสี่ยง ที่คาดว่าจะเกิดขึ้น รวมทั้งหาแนวทาง ในการจัดการความเสี่ยง ๓. ฝึกปฏิบัติการคิดคำนวณต้นทุน กา ไร การจัดทำบัญชี การกำหนดราคา การส่งเสริมการขาย การกระจาย สินค้า ๔. ร่วมกันอภิปราย / เสวนา แลกเปลี่ยนเรียนรู้ในชั้นเรียน</p>	๒	

สื่อการเรียนรู้

๑. วัสดุอุปกรณ์ในการทำหวมก
๒. ใบความรู้
๓. วิชยากร

การวัดผลประเมินผล

๑. การประเมินความรู้ภาคทฤษฎีระหว่างเรียนและจบหลักสูตร
๒. การประเมินผลงานระหว่างเรียนจากการปฏิบัติ ได้ผลงานที่มีคุณภาพสามารถสร้างรายได้ และจบหลักสูตร

เงื่อนไขการจบหลักสูตร

๑. มีเวลาเรียน ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๘๐
๒. มีผลการประเมินตลอดหลักสูตร ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๖๐
๓. มีผลงานที่มีคุณภาพ

เอกสารหลักฐานการศึกษาที่จะได้รับหลังจากอบรม

๑. หลักฐานการประเมินผล
๒. ทะเบียนคุณวุฒิปัตร์
๓. วุฒิปัตร์ ออกโดยสถานศึกษา

การเทียบโอน

ผู้เรียนที่จบหลักสูตรนี้สามารถนำไปเทียบโอนผลการเรียนรู้กับหลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ ในสาระการประกอบอาชีพวิชาเลือกที่สถานศึกษา

ลงชื่อ

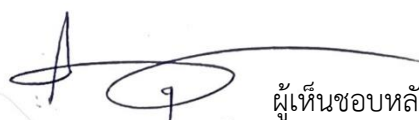


ผู้เสนอหลักสูตร

(นางสาวอรรวรรณ สุตาไสย์)

ครู กศน.ตำบล

ลงชื่อ



ผู้เห็นชอบหลักสูตร

(นายสมบัติ เอ็นดู)

ประธานคณะกรรมการสถานศึกษา

ลงชื่อ



ผู้อนุมัติหลักสูตร

(นายphasakorn เม็ดจันท์ทิก)

ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอบัวเขต

แผนการจัดการเรียนรู้

วิทยาการ

หลักสูตรการศึกษามหภาคจากเส้นกกไหล จำนวน ๙ ชั่วโมง (เรียนวันละ ๓ ชั่วโมง)

วันที่ เวลาเรียน.....น.

สถานที่จัดการเรียน

วัน เดือน ปี	เนื้อหา	กระบวนการจัดการเรียนรู้	หมายเหตุ
วันที่ เวลา..... น.	<p>๑.ความสำคัญของการประกอบอาชีพ</p> <p>๑.๑ ความเป็นไปได้ในการประกอบอาชีพ</p> <p>๑.๒ แหล่งเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับการประกอบอาชีพการทำหมวก</p> <p>๑.๓. ทิศทางการประกอบอาชีพการทำหมวก</p>	<p>-วิทยากรบรรยายให้ความรู้เกี่ยวกับ หลักสูตรการศึกษามหภาคจากเส้นกกไหล</p> <p>๑.ความสำคัญของการประกอบอาชีพ</p> <p>๒.ความเป็นไปได้ในการประกอบอาชีพ</p> <p>๓. แหล่งเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับการประกอบอาชีพการทำหมวกจากเส้นกกไหล</p> <p>๔. ทิศทางการประกอบอาชีพ สานหมวกจากเส้นกกไหล</p> <p>- ร่วมกันอภิปรายและสรุปผล / เสวนาแลกเปลี่ยนเรียนรู้</p>	๑ ชม.
	<p>๒. ขั้นตอนเตรียมการ ในทำ การหมวก</p> <p>อุปกรณ์</p> <p>กรณีที่ใช้</p> <p>๑) ตั๊กกตากแห้ง</p> <p>๒) สี (ตามต้องการ)</p> <p>๓) เข็ม</p> <p>๔) เข็มถักเบอร์ ๕</p> <p>๕) ชั้นน้ำพลาสติก</p> <p>๖.) มีดตัดเตอร์</p> <p>๗) แปรงปิดฝุ่น</p> <p>๘) เศษผ้า</p> <p>๙) กรรไกร (ใช้ตัดแต่ง ตั๊กกสำหรับแกนและ ตัดตอกสำหรับสาน หมวก)</p> <p>๑๐) กรรไกรตัด เล็บ (ใช้ตัดตอกที่</p>	<p>การลงมือปฏิบัติขั้นตอนการผลิต</p> <p>วิธีทำขั้นตอนและการปฏิบัติงาน</p> <p>๑. คัดเลือกต้นไหลที่สมบูรณ์ อายุ ๔ – ๕ เดือน</p> <p>๒. ตัดต้นไหลที่คัดเลือกแล้วนำไปตากแดด ให้แห้ง ประมาณ ๕ – ๗ วัน</p> <p>๓. เตรียมแบบพิมพ์ส่วนหัวหมวก โดยคัดเลือกจากลูกมะพร้าวแห้ง ขนาดพอเหมาะสมกับขนาดของหมวกที่ต้องการ</p> <p>๔. ฉีดยาฆ่าเชื้อลูกมะพร้าวให้ได้รูปทรงของส่วนหัวหมวก ด้วยใบมีดที่คม (ซึ่งต้องอาศัยความชำนาญพอสมควร)</p> <p>๕. นำต้นกกมาฉีกโดยใช้เข็มแต่งให้ได้ขนาดเท่ากัน แล้วนำไปแช่น้ำให้อ่อนก่อนที่จะสาน</p> <p>๖. เริ่มสานหมวกโดยใช้ต้นกกเป็นแกนหลัก จำนวน ๔ ต้น (เริ่มสานส่วนหัวของหมวก) แล้วสานขึ้นเป็นรูปวงกลม โดยใช้สายสานไขว้ไปไขว้มา และเสริมหลักเข้าไปเรื่อย ๆ จนได้แผ่นกลาง ส่วนบนหมวกเป็นวงกลม (รัศมีประมาณ ๔ นิ้ว)</p>	6

	<p>รอยต่อของหมวกช่องแคบ ๆ)</p> <p>๑) ลูกมะพร้าวแห้ง (ทำแบบ)</p> <p>๑๒) แลคเกอร์ (เคลือบหมวก)</p> <p>๑๓) ริปบิ้น ซอดอกไม้ (สำหรับตกแต่งหมวก)</p>	<p>๗. นำส่วนบนของหมวกที่ได้ไปวางกับแบบพิมพ์ แล้วใช้หมุดตอกยึดติดกับแบบพิมพ์ เพื่อที่จะสานส่วนหัวหมวกตามลายที่ต้องการ ซึ่งมีหลากหลายแบบ โดยใช้ลายสานไขว้ไปไขว้มา และเสริมหลักเข้าไปเรื่อย ๆ จนได้ขนาดความลึกของหมวกตามต้องการ จึงถอดออกจากแบบพิมพ์</p> <p>๘. การสานปีกหมวก หลังจากถอดออกจากแบบพิมพ์แล้ว ทำการสานต่อไปจนได้ความกว้างของปีกหมวกตามต้องการ</p> <p>๙. ทำการเก็บริมหมวกให้สวยงาม คงทน ไม่หลุดง่าย หมายเหตุ ถ้าต้องการลวดลายและสีของหมวก ก็นำต้นกกไปย้อมสี สานในส่วนที่ต้องการ</p>	
	<p>๓. การบริหารจัดการในการประกอบอาชีพการทำหมวก</p> <p>๓.๑.๑ สามารถบริหารจัดการในการประกอบอาชีพการทำหมวก</p> <p>๓.๑.๒ การจัดการเกี่ยวกับการควบคุมคุณภาพการทำหมวก</p> <p>๓.๑.๓ การคิดคำนวณต้นทุนการทำหมวก</p>	<p>๑. ศึกษาข้อมูลการตลาด และวิเคราะห์ความต้องการของตลาดในชุมชน ประเทศและโลก จากสื่อต่างๆ ทั้งเอกสาร สื่อบุคคล สื่ออิเล็กทรอนิกส์ต่าง ๆ และแหล่งเรียนรู้</p> <p>๒. แบ่งกลุ่มศึกษาวิเคราะห์และระดมความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยความเสี่ยงที่คาดว่าจะเกิดขึ้น รวมทั้งหาแนวทางในการจัดการความเสี่ยง</p> <p>๓. ฝึกปฏิบัติการคิดคำนวณต้นทุน กำไร การจัดทำบัญชี การกำหนดราคา การส่งเสริมการขาย การกระจายสินค้า</p> <p>๔. ร่วมกันอภิปราย / เสวนาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในชั้นเรียน</p>	2

ลงชื่อ.....วิทยากร
(.....)
วันที่/...../.....

ลงชื่อ.....ครู กศน.ตำบล
(.....)
วันที่/...../.....

ลงชื่อ.....ผู้ตรวจแผน
(.....)
วันที่/...../.....

ลงชื่อ.....ผู้อนุมัติ
(.....)
วันที่/...../.....